

U t l å t a n d e .

Synemännens utlåtande rörande
förändring av Åkers sluss och upprepning av
Åkersström i och för reglering av vattenytan
i Garnsviken, sänkning av Helgösjön samt ut-
dikning av Vadasjön och Hederviken i och för
bättre torrläggning av mark tillhörande Väs-
tanberga, Närtuna kyrkoherdebeställe, Närtuna,
Ingelsta, Kolsta, Malmby, Stora Häradshamra,
Lilla Häradshamra, Mälhamra, Braheberg i När-
tuna socken, Hålgåby, Bergby, Litselby, Östa,
Skepptuna kyrkoherdebeställe, Gådersta, Walla,
Lövhamra, Buskgården och Ista i Skepptuna soc-
ken, Löfsta, Billsta, Fågelsunda, Rolsta,
Torsholma, Hålgö, Berg, Vreda, Sunnanå, Frö-
sunda kyrkoherdebeställe och Näs i Frösunda
socken, Skarpsundby, Salby, Ekskogen, Mälsta,
Ledinge, Nibla och Kull i Kårsta socken, Lilla
Benhamra, Klingsboda, Stora Benhamra, Vada

kyrkoherdeboställe, Vada, Vadatorp

och Lussinge i Vada socken, Husa,

Sundby, Libby, Toftesta, Össeby-Garn

kyrkoherdeboställe, Hakunge, Sjöberg,

Svista, Brottbys och Stora Karby i Össe-

by-Garn socken, Öster-Åker kyrkoherde-

boställe, Åkersberg, Runö, Säby, Norrö

och Stora Stava i Öster-Åker socken m. fl.

i Stockholms län, avgivet vid sådan syne-

förrättning, som omförmäles i vattenlagen

10 kap. 32 och följande paragrafer.

Äge.

Ifrågavarande avdikningsområde sträcker sig i söder

från Åkers sluss i Öster-Åker socken i Nordvästlig riktning över

Garnsviken, Vadasjön, Helgösjön och Hederviken upp till Skepptuna

kyrka. Från huvudområdet sträcker sig dessutom dels från Helgösjöns

norra del ett område mot väster till Frösunda station dels från

Hedervikens norra del ett område mot öster till Malmby i Kårsta

socken. Å bifogade översiktskarta har avdikningsområdet markerats

med gul färg varjämte även nederbördsområdets yttergränser

markerats med en blå linie. Avdikningsområdet utgöres av

väl odlad som ej odlad jord och omfattar en areal av samman-

1.048,99 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör Åkersströms vattens-

stem samt det enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april 1922 me-

n:o 60 betecknade nederbördsområdet.

Förordnande.

Förordnande att handlägga förenämnda förrätt-

ning har av Länsstyrelsen utfärdats den 1 augusti 1925 och

2 st. den 30 mars 1937. Då dessa förordnanden vid undersök-

ning befunnits avse samma företag hava de behandlats som en

förrättning. På grund härav och i anslutning till förrättnings-

sökandenas vid undersökningen och vid sammanträden i ärendet

framställda yrkanden har/
föreliggande plan för avdikningen upp-

rättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas

en vattenavledning och bestämma jämlikt 10 kap. 62 §

vattenlagen att företaget skall benämnas Garnsviken-Vadasjön-
Helgösjön-Hederviken torrlägningsföretag.

Indrar mot företaget.

Företaget berör ej något av de förhållanden,

som omfattas i vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Mot syneförrättningens handläggning eller före-

tagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har

ingen sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företaget berör Åkers sluss. Genom särskilda

förhandlingar (Bil. 48-54) har överenskommelse träffats med

Engl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen och Åkers kanalbolag

angående erforderliga åtgärders vidtagande, varom mera nedan.

Företagets omfattning och avloppsdikeynas lägen.

Vissa delar av ifrågavarande avdikningsområde

hava tidigare varit föremål för utdikning. Sålunda hava Vadasjön

och Helgösjön utdikats genom en år 1880 fullbordad laga syneför-

rättning. Hederviken har sänkts enligt syneförrättningar hand-

lagda dels år 1879 dels åren 1892-1894, av vilka den senare upp-

togs till förnyad behandling år 1897. Denna förnyade be-
handling medförde endast en mindre ändring av 1894 års försl.
På grund av dels sättningar i marken dels genom ett flertal
inom nederbördsområdet utförda utdikningsföretag, har torrläg-
ningen inom avdikningsområdet avsevärt försämrats. På grund
härav hava ett flertal jordägare anhängit om nytt förslags
upprättande.

För områdets utdikning föreslås upprepning av
avloppet från Garnsviken nedom nämnda sjö och Åkers sluss sam-
manläggning av avloppet från Garnsvikens norra ända över Vada-
sjön, Helgösjön och Hederviken, i vars översta del avloppet de-
lar sig i två grenar, en mot nordväst den s.k. Skepptunagrenen
och en mot öster den s.k. Närtunagrenen. I Helgösjöns norra del
in kommer avloppet från Frösunda den s.k. Frösundagrenen och
cirka 1300 meter norr om Helgösjön in kommer avloppet från
Ekskogen den s.k. Ekskogsgrenen, sammanlagt omfattar företaget
en sträcka av 38466 meter. De avlopp, som skola upptagas, äro
markerade dels med bokstäver dels med tvenne jämnloppande röda
linier för öppen ledning och en tjockare röd linie för täckt
ledning. Yrkandena upptagna i §§ 11 och 26, kunna ej beaktas.

A tillräckligt fall ej föreligger.

Nederbördsområde, vattenmängd m.m.

För de olika avloppen hava beräknats nederbörds-

områden (= N.O.), Maximivattenmängd ($=Q_{max}$ och q_{max}) samt medelvatten-

mängd ($=Q_{med}$ och q_{med}) enligt nedanstående:

Avlopp	N.O. km ²	q_{max} 1/s km ²	Q_{max}	q_{med} 1/s km ²	Q_{med}
Huvudavloppet.					
A-B	400	38	15.0	6	2.4
C-D	331	45	15.0	6	2.0
D-E	280	-	12.0	-	1.8
E-F-G-G ²	270	-	12.0	-	1.8
G ² -H	257	46	12.0	6	1.5
I-R-K	208	43	9.0	6	1.2
K-L-M ² -55	126	48	6.0	6	0.8
55-M	115	-	6.0	-	0.8
M-N-O-P	96	-	6.0	-	0.8
Skepptunagrenen					
P-97	81	90	7.3	9	0.73
97-103	72	100	7.2	10	0.72
103-109+80	71.5	100	7.15	10	0.72
		150	3.30	15	0.33

Avlopp	N.O. km ²	q_{max} 1/s km ²	Q_{max}	q_{med} 1/s km ²	Q_{med}
A-125	10.6	150	1.59	15	0.16
125-132	10.3	150	1.55	15	0.16
132-X	10.0	150	1.50	15	0.15

Skepptuna-Wasa-grenen

A-8	10.30	150	1.55	15	0.16
-----	-------	-----	------	----	------

Närtunagrenen

P-X	10	150	1.50	15	0.15
X-10	6.3	150	0.95	15	0.10
10-30	5.5	150	0.83	15	0.08
30-40	1.6	150	0.24	15	0.03

Frösundagrenen

R-6	48	90	4.50	9	0.40
6-9	47.5	90	4.50	9	0.40
9-26+50	47	90	4.10	9	0.40
S ¹ -S ³	0.03	150	0.0045	15	0.00045

Ekskogsgrenen

K-3	75	60	4.5	6	0.45
3-K ¹	75	60	4.5	6	0.45

Mörtsjögrenen

M-M ¹	10	100	1.0	10	0.10
------------------	----	-----	-----	----	------

Avlopp	N.g km ²	q _{max} ² l/s km ²	q _{max}	q _{med} ² l/s km ²	q _{med}
Rolslagrenen					
L ¹ -L ²	0,65	150	0.0975	0.0097	15
L ² -10	0,36	150	0.054	0.0054	15
10-11+20	0,36	150	0.054	0.0054	15
11+90-13+48	0,30	150	0.045	0.0045	15
13+48-L ⁴	0,14	150	0.021	0.0021	15
L ¹ -L ⁵	0,07	150	0.0105	0.0011	15
L ³ -L ⁶	0,03	150	0.0045	0.00045	15

För övriga avlopp äro nederbördsområdena av

obetydlig omfattning.

Normal Maximivattenmängd (=q_{max}) medelvattenhög (=q_{med})

bottenlutning pro mille (=I), bottenbredd (=Bb), samt motsvarande maximivattendjup (t_{max}) och medelvattendjup (t_{med}) för de olika avloppen framgår av efterföljande tabell.

Sträcka	Bb	I	q _{max}	q _{med}	t _{max}	t _{med}
A-B (Åkers sluss-Garnsviken)	12.0	0.11	15.0	2.4	2.20	2.05
Avloppet C-D-E-F-G-G ² -H (Garnsviken-Helgösjön)						
a+140-0-5+40	10.0	0.464	15.0	2.0	1.75-1.60	1.60-1.25
5+40-21+60	15.0	0.21	15.0	2.0	1.65	1.25-1.00
21+60-26+40	10.0	0.464	12.0	1.5	1.65	1.00-0.80

Sträcka	Bb	I	q _{max}	q _{med}	t _{max}
26+40-50+20	15.0	0.00	12.0	1.5	1.65
50+20-57	10.0	0.464	12.0	1.5	1.60
57-60	15.0	0.30	12.0	1.5	1.60
Avloppet I-R-K-L-M ² -N-O-P (Helgösjön-Hederviken)					
R-K	10.0	0.2	9.0	1.2	1.45
K-L-M ² -55	4.0	0.455	6.0	0.8	1.45
55-65+48	8.0	0.2	6.0	0.8	1.30
M-N-O-P	8.0	0.2	6.0	0.80	1.30
Avloppet R-Å-Ä (Skepptunagrenen)					
P-97	7.0	0.2	7.3	0.75	1.50
97-103	4.5	0.5	7.3	0.75	1.45
103-109+80	2.5	1.7	7.3	0.75	1.30
109+80-Å	1.8	0.7	3.3	0.35	1.30
Å-125	1.0	0.8	1.6	0.16	1.00
125-132	0.50	2.1	1.6	0.16	0.95
132-Å	0.50	5.5	1.6	0.16	0.80
Å-Ö (Skepptuna-Wasa-grenen)	0.50	4.0	1.55	0.16	0.80
Avloppet P-X-Y (Närtunagrenen)					
P-X	0.80	0.7	1.50	0.15	1.05
X-10	0.30	0.7	0.95	0.10	0.95

Sträcka	Bb	I	Q _{max}	Q _{med}	t _{max}	t _{med}
10-30	0.80	0.2	0.80	0.08	1.10	0.35
30-40	0.40	0.5	0.60	0.06	0.95	0.30

Avloppet R-S-T-U (Frösundagrenen)

R-6	5.0	0.1	4.5	0.40	1.65	0.45
6-9	2.0	0.8	4.5	0.40	1.40	0.40
9-26+50	2.0	0.5	4.5	0.40	1.50	0.40

Avloppet K-K¹ (Ekskogen)

K-3	1.0	1.0	4.5	0.45	1.50	0.50
3-K ¹	0.50	2.0	4.5	0.45	1.50	0.55

Beträffande den täckta ledningen 11+90-L⁴ (Rolstagrenen)

har beräknats att medelvattenmängden skall avbördas genom ledningen.

Större vattenmängder skall avledas såväl genom ledningen som i

avloppet ovan densamma.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en

i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möj-

ligt fullständig torrläggning av sökandenas i företaget ingående

mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen

äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslagna

avvagningspälarna angivna, varjämte höjden över det antagna jäm-

förelseplanet av den blivande bottenlinien vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser desamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna.

Broar.

Följande broar beröras av företaget.

A. Broar under allmänt underhåll.

1. Kanalbron över Åkers kanal (avloppet A-B, 7+90)

Denna bro ombyggdes enligt ett år 1915 fastställt förslag, varvid sektionen under densamma fördjupades. Då här gäller torrläggning till 1.2 meter av ovanför liggande och ång är vederbörande vägdistrikt skyldigt att bekosta o-

då vägdistriktet ej förklarar sig önska avstå från ombyggnadsarbetet, är det jämväl skyldigt att utföra arbetet. Torrlägningsföretaget skall meddela vägstyrelsen 2 månader innan ar-

tet med brons ombyggnad behöver påbörjas. Efter erhållen anmodan skall arbetet vara färdigt inom 2 år. Bron skall upp-

föras med en minsta fri spännvidd av 16.0 meter. Botten under bron skall ligga på högst - 0.01.

2. F.d. bron för gamla landsvägen över Åkers kanal (avloppet A-B, 12+36)

Av denna bro återstår endast landfästena. Des-

sa skola rivas på torrlägningsföretagets bekostnad.

3. Bron för gamla landsvägen vid Brottby.

I samband med tidigare utförd vägomläggning vid

Brottby har uppförts ny bro, belägen c:a 30 meter ovanför den

gamla. Den gamla bron är numera överflödig. Den nya bron har

varit föremål för Österbygdens Vattendomstols prövning. Bron skall

rivas på torrlägningsföretagets bekostnad.

4. Bro för landsvägen mellan Stora och Lilla Benhamra (avloppet
g²-H, 53+89).

Enligt vägdistriktets meddelande (Bil. 115⁴) kommer

denna bro, att i samband med vägomläggning flyttas c:a 100 meter

längre upp utefter vattendraget. Den gamla bron blir därigenom

överflödig, varför den skall rivas sedan den nya bron uppförts.

Den nya bron skall uppföras på vägdistriktets bekostnad och då det-

ta sker i samband med vägomläggning skall arbetet även ombesör-

jas av vägdistriktet. Torrlägningsföretaget skall underrätta

vägdistriktet 2 månader innan arbetet med brons ombyggnad behöver

påbörjas. Efter erhållen anmodan skall den nya bron vara färdig

inom 1 år. Sedan den nya bron tagits i bruk skall den gamla

bron vara genom vägdistriktets försorg riven inom 1 må-

Bron skall uppföras med en minsta fri spännvidd av 13.0

Bottenläget under bron skall vara + 1.55.

5. Bro för vägen Prösunda-Kårsta den s.k. Holmbron (avloppet
M²-M, 38+20).

Denna bro har icke ändrats sedan 1880. Den

erforderliga ombyggnaden skall sålunda bekostas av torrlä-

gningsföretaget. Då vederbörande vägdistrikt ej förklarar

önska avstå från arbetets ombesörjande skall det utföras av

distriktet. Det nya broförslaget har beräknats kosta 9.600^(Bil. 114¹)

kronor. Då detta broförslag medför avsevärd såväl förbät-

tring av den nuvarande bron som minskning i framtida underhå-

kostnaden skall torrlägningsföretaget åtnjuta en minskning

till 6.000.- kronor i den ersättning företaget lämnar till vä-

gdistriktet. Denna ersättning utbetälas när ombyggnaden är av-

synad och godkänd. Torrlägningsföretaget skall underrätta ve-

derbörande vägdistrikt 2 månader innan arbetet med brons om-

byggnad behöver påbörjas. Efter erhållen anmodan skall arbe-

tet vara färdigt inom 1 år.

Bron för landsvägen Valla-Gottröra den s.k. Högbron (avloppet P-Å, 111+75).

Denna bro har icke ändrats sedan 1880. Den erforderliga ombyggnaden skall sålunda bekostas av torrlägningsföretaget. Då vederbörande vägdistrikt ej förklarat sig önska avstå från arbetets ombesörjande skall det utföras av vägdistriktet. Det nya broförslaget (Bil. 114²) har beräknats kosta 7.500.- kronor. Torrlägningsföretaget skall underrätta vederbörande vägdistrikt 2 månader innan arbetet med brons ombyggnad behöver påbörjas. Efter erhållen anmodan skall arbetet vara färdigt inom 1 år.

7. Bron för landsvägen Närtuna-Uthamra den s.k. Hörnbron (avloppet P-Y, 23+59).

Denna bro har icke ändrats sedan 1880. Den erforderliga ombyggnaden skall sålunda bekostas av torrlägningsföretaget. Då vederbörande vägdistrikt ej förklarat sig önska avstå från arbetets ombesörjande skall det utföras av vägdistriktet. Den nya bron, för vilken särskild förslagsritning (Bil. 114³) upprättats, har beräknats till 500.- kronor. Torrlägningsföretaget

skall underrätta vederbörande vägdistrikt 2 månader innan arbetet med brons ombyggnad behöver påbörjas. Efter erhållen anmodan skall arbetet vara färdigt inom 6 månader.

B. Enskilda broar.

1. Bron för utfartsvägen från Husa (avloppet D-E, 23+56).

Denna bro har tillkommit före 1921. Den erforderliga ombyggnaden skall sålunda bekostas av torrlägningsföretaget och då vederbörande broägare förklarat sig önska överlämna arbetet till de dikande, skall det även ombesörjas av torrlägningsföretag. Det nya broförslaget (Bil. 114⁴) har beräknats kosta 11.700.- kronor. Då detta broförslag innebär en väsentlig förbättring av den nuvarande bron och även minskning av framtida underhållet skall torrlägningsföretaget av broägaren åtnjuta en gottgörelse av 3.700.- kronor, vilken skall erläggas när ombyggnaden är avsynad och godkänd. Yrkandet, upptaget i protokollet § 22, kunna synemännen ej beakta.

2. Bron för utfartsvägen från Braheberg.

3. Bron för utfartsvägen från Stora Häradshamra.

Båda dessa broar hava tillkommit före 1921.

Orderliga ombyggnaden skall sålunda bekostas av torrlägningsföretaget och då vederbörande broägare förklarat sig överlämna arbetet till de dikande, skall det även ombe-
av torrlägningsföretaget.

Broar avsedda för hemkörslor (ägoar)

Företagets utförande medför ombyggnad av 15

govägsbroar. Desamma skola ombyggas på torrlägnings-
agets bekostnad enligt för var och en upprättad förslags-
ing.

Järnvägsbro.

Avloppet K-L (20+42) korsar banvallen för

Ekholm-Roslagens järnvägar å bandelen mellan Frösunda och Ek-
gen. Brons konstruktion framgår av bilagd ritning (Bil. 113³).

om de uppgrävningar, som bliva en följd av företagets ut-
ande, kan befaras en sjunkning av banvallen. För att närmare
reda detta hava undersökningar verkställt av Statens Järnvä-
rs geodet, vilken avgivit särskilt utlåtande (Bil. 113²), vari

reslås pålning enligt ritning (Bil. 113⁴). Detta förslag upp-

taga synemännen som sitt beslut. Ombudet för järnvägen har
förklarat (protokollet §:19), att järnvägen önskar ombesörja
arbetet och skall av torrlägningsföretaget härfür åtnjuta
en gottgörelse av 3.300.- kronor, vilken skall utbetalas så
snart arbetet är avsynat och godkänt. Järnvägen skall utföra
arbetet inom en tid av 3 månader efter erhållen anmodan.

För att skydda rustvirket under bron mot röta
skall 5 meter nedströms bron mitt utföras en dammanordning på
sådan sätt att under lågvattenperioder vattentytan kan hållas
vid medelvattentytans nivå. Dammens krön skall sålunda ligga på
höjdet + 3.15. Nedströms dammen skall botten stenbeklädas till
skydd mot erosion. Denna dammanläggning skall, jämlikt järn-
vägens åtagande (§:19), såväl ombesörjas som bekostas och
även framdeles skötas och underhållas av järnvägen utan kost-
nad för företaget.

Beträffande anordnandet av avlopp genom järn-
vägens banvall föreskrivas följande:

Avloppet L¹-I⁵

Genom banvallen anordnas avlopp genom nedläggan-
det av en 9" rörledning. På ömse sidor om banvallen anordnas
intagsbrunnar.

Avloppet L²-L³-L⁴.

Den nuvarande järnvägstrumman vid 8+40 bibehålles.

Öster om denna anordnas nytt avlopp genom banvallen genom nedläggandet av 18" rör. På ömse sidor om banvallen anordnas intagsbrunnar.

Järnvägstrumman vid 13+48 bibehålles i oförändrat skick.

Avloppet S-S¹

Vid S¹ anordnas avlopp genom banvallen genom upptagandet av ytterligare avlopp av 60 cm. kulvert öster om den gamla trumman.

Avrinning skall ske genom såväl den gamla som den nya trumman.

Avloppet T-T¹

Järnvägstrumman bibehålles i oförändrat skick.

Samtliga dessa nya avlopp skola såväl ombesörjas som

bekostas av järnvägen (§:19). Torrlägningsföretaget skall underrätta

ta järnvägen 1 månad innan respektive arbeten skola utföras och skola

de dessa vara färdiga inom 2 månader.

Alla broar anordnas så att å alla ytor där trä vilar

mot trä lägges näver eller tjärpepp.

Det arbete, som erfordras för vägs iordningställande

sedan avlopp vunnits och erforderlig bro inlagts skall verkställas

och även bekostas efter samma grund som gäller för avloppens första

upptagande.

Åkers sluss

I samband med bedömande av Åkers sluss har Länssynen efter ansökan av synemännen förordnat Civilingenjör K. Hård att som sakkunnig biträda synemännen.

Företagets utförande är beroende av H.V.V. i Garnsvikens vattenytta

Företagna undersökningar hava visat att Garnsvikens vattenytta är beroende av anläggningarna vid slussen. Efter underhandling med Kungl. Väg- och Vattenbyggnadstyrelsen har medgivits ett

sta vattenstånd av 1.80 meter över övre slussströskeln, vilket svarar ett vattenstånd av + 2.10. För att kunna hålla detta er

fordras skad avbörning vid slussen. Olika förslag hava bearbetats

hurvid har bortsetts från möjligheten att vid detta vattenstånd kunna avbörda exceptionella högvattensmängden 30 m³/sek. Denna 1

träffar i regel under korta perioder höst och vår och kan icke anses vara av sådan olägenhet för torrlägningen, att det motiverar

en dyrbar förändring av anordningarna vid slussen.

För avledande av den normala högvattensmängden, 15 m³/sek

hava beräkningar utförts avseende såväl ökning av nuvarande luckor i slussporten som ändring av det nuvarande skibordet. Av beräk-

ningarna har framgått att under alla förhållanden erfordras ombyg-

nad av skibordet. På grund härav hava erforderliga åtgärder koncentrerats till detta, varigenom de befintliga luckorna i slussportarna endast behöva användas för finjustering av avrinningen. Härigenom vinnes den fördelen att några ytterligare rörliga delar ej behövas anordnas i slussportarna. Av bilagor 49-52¹⁻² framgår närmare hur omändringen och anordningarna i övrigt skola verkställas. Kostnaderna för dessa arbeten hava beräknats till 5.500.- kronor.

Beträffande skötseln av dammen har Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, att kostnaden här för ej i högre grad än

hittills varit fallet skola dragga Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen eller Åkers kanalbolag. De ökade kostnaderna inskränka sig till ersättning för hjälp till slussvakten vid de tillfällena, då bjälstättarna i dammen behöva ändras och torde denna inskränka sig till 50.- kronor pr. år. Kapitaliserade värdet härav utgör 1.000.- kronor, vilket belopp tillagts i kostnadsförslaget.

Genom den föreslagna ändringen vinnes den fördelen att dammen blir tät varigenom avrinningen som för närvarande sker genom bristfälligheter i dammen förhindras.

Framtida underhållet av dammen skall, i den mån det blir större än hittills, bekostas av torrlägningsföretaget.

Uppmätning.

För bestämmande av arealen vattenskadad mark för utrönande av varje ågofigurs höjdläge över medelvatten i avloppen och i respektive sjöar har den av företaget marken blivit kartlagd och nätavvägd samt begränsad med kurva belägen på full torrlägningshöjd över nämnda vattstånd, varvid för mark belägen på längre avstånd från å tillagts erforderligt fall.

Jordvärdering.

Då ingen överenskommelse angående kostnaderna för fördelning lämpligen kunnat träffas, har ågoogradering varit nödvändig och har densamma verkställts efter följande grunder.

Genom borrning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje ågofigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torrlagda ågofigurer införda i kolumn 13 av värderingslistan (bil. 123). För ågofigurer, vilka äro belägna lägre än 1,5 meter över blivande medelvattenytan, vilka sålunda

ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrlägningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrlägningsgraden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med 0. För sådan jord, som är belägen på sådant avstånd från avloppen, att för dess torrläggning erfordras kostnad för upptagandet av fler avlopp än de i detta företag föreslagna har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt. Det blivande värdet finnes infört för såväl fullt torrlagda som icke fullt torrlagda ägofigurer i kolumn 13 av värderingslängden (Bil. 123).

För beräkning av nuvarande värdet har den regeln följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick värdelös och sålunda komma genom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrlägnings-synpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i momentet

angående "Uppmätning" omnämnda kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej företagets utförande vinner någon förbättring, detta utsättning att inga andra omständigheter än otillfredsättning varit orsak till minskning i eventuellt resultat. Markens nuvarande värde är därför beroende de blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av dess höjdläge till den försumpande vattenytan samt erhållits genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som uträknats på grund av respektive figurers höjdläge över sagda vattenyta. De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar införda i värderingslängdens kolumn 11. (Bil. 123).

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värden eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15 bil. 123 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt angivna regler uträknade blivande och nuvarande värden samt förbättringsvärdena blifvit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Graderingskurvornas utseende för olika områden

angår närmare av Bil. 122¹⁻⁴.

Högvattenytans läge och dess varaktighet såväl

om markens karaktär av åker eller äng har ansetts böra inverka

på torrlägningsgraden, varför dessa faktorer inverkat vid be-

stämmandet av de olika graderingskurvornas utseende.

Efteruppskattning.

Det framlagda förslaget anses medföra en båtnad

av 10p- kronor pr. hektar landvinning. Sådan uppkommer endast

i Helgösjön, då varken Vadasjön eller Hederviken kunna betraktas

som sjö ur vattenlagens mening. Skulle däremot den uppkomna

landvinningen anses medföra mer båtnad, varder slutlig uppskatt-

ning utsatt att förrättas efter företagets fullbordan. Vad

markägare med avseende på denna har att iakttaga därom förmåles

i vattenlagen 10 kap. 77 och 78 §§.

Båtnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras

genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 1043,25 hektar.

Dess blivande värde utgör

875.157,95 kronor

" nuvarande " "

441.846,65 "

Förbättringsvärde sålunda

433.311,30 "

All i företaget ingående areal är för sin torrlä-

ning beroende av Garnsviken och Helgösjön. Företagets be-

båtnadsvärde är 433.311,30 kronor. Av denna kommer

367.595,40 kronor eller 84,83 % på mark som tillhör sökande

na eller dem som äro att anse som sökande.

Vattendomstolsavgift.

Jämlikt 11 kap. 95 § vattenlagen skall till Länsstyrelsen

erläggas en avgift av 1,50 kronor för tusen av värdeök-

ningen såsom bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas

organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeök-

ningen uppgår till 433.311,30 kronor skall till Länsstyrelse

erläggas ett belopp av 649,97 kronor och skall bestyrkt av-

skrift av denna bestämmelse tillställas Länsstyrelsen.

Vattendomstolsavgiften skall erläggas så snart ut-

låtandet vunnit laga kraft.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för av-

loppens utvidgning föreskriva synemännen jämlikt intressen-

ternas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå och finnes

densamma upptagen i särskild jordersättningslängd (Bil. 124)

Beträffande ersättning för intrång genom jord-

upplag föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom

gjorda uttalande att sådan skall utgå, varför särskild jord-

ersättningslängd (Bil. 124) upprättats och omfattar denna er-

sättning såväl ersättning för det intrång, som förorsakas ge-

nom att vallarna äro upplagda, eller om vallarna bortföras, er-

sättning för det arbete, som erfordras för vallarnas bortförande.

Å fastigheterna Brottby 2² och 2⁴ skall icke

uppläggas några jordmassor, varför särskild kostnad beräknats

för dessas undanskaffande. Beloppet har upptagits till 2.000.-

kronor på grund av de svårigheter, som äro förenade med anskaf-

fande av upplagsplats. Ett flertal intressenter hava yrkat §:27,

att torrlägningsföretaget skall bortföra jordvallarna. Då några

särskilda svårigheter att bortskaffa jordmassorna ej föreligga för

dessas intressenter, hava synemännen ej kunnat bifalla deras yrkan-

den.

Yrkandet i §:29 lämna synemännen utan avseende då

detta är en skada, vars omfattning ej kan för närvarande bedömmas.

Ersättning utbetalas till icke deltagare innan

arbetet å hans mark företages till övriga i samband med slutligt upp-

görande av räkenskaperna.

Med rätt till ersättning följer även skyldi-
att hålla de uppkastade jordvallarna fria från ogräs.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord
framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av
intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller
undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta
bete äger han därefter åter fritt disponera öfver den mark,
varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtande
meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den som li-
skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enli-
bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk
för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens
vattendomsstol inom fem år räknat från utgången av den för före-
tagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i an-
ledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller in-
trånget av betydighet, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen
andra stycket stadgas.

Fiske.

Beträffande fisket hava intressenterna meddelat

att någon yrkesmässig fiskerinäring ej bedrives. Fiskerintendenten har i avgivet utlåtande meddelat, att någon fiskerinäring

(Bil. 117)

av betydelse icke kan genom företaget lida väsentligt förfång

och att några särskilda åtgärder till skydd för fisket icke

synes vara erforderliga. Vid sammanträdet den 5 maj 1938 hava

intressenterna även meddelat att någon fiskerinäring av betyden-

het ej förekommer. Ersättning för minskad tillgång till fisk

skall enligt fiskerintendentens utlåtande (Bil. 117) utgå med

3.- kronor per förlorat hektar sjöyta vid medelvattenstånd. Så-

dant förhållande föreligger endast i Helgösjön, varför fiskeer-

sättning härstädes beräknats till kronor 1.944.- kronor fördelad

på olika fastigheter enligt särskild längd (Bil. 125).

Yrkandet på ersättning för minskad tillgång till

fisk har framställts av tvenne jordägare vid den s.k. Vadasjön

(protokollet §:28). Denna sjö har genom tidigare utförda företag

blivit torrlagd och kan numera ej anses som vattensamling i vat-

tenlagens mening. Sommartid är sjöbotten torr. För närvarande

försigår gäddleken delvis på områden, från vilka innan gädd-

rommen hinna kläckas vattnet rinner av, varigenom rommen för-

störes. Genom de nu föreslagna åtgärderna skulle denna olägen-

het försvinna till nytta för gäddleken. Företagets utförande

kommer sålunda att medföra nytta för fisket i Vadasjön. Syne-

männen lämna därför utan avseende det i §:28 gjorda yrkandet.

Kungl. Kammarkollegii yttrande.

Då företaget avser såväl sjösänkning som föränd-

ring av vattnets djup, där allmän farled finnes, har ärendet

jämlikt vattenlagen 10 kap. 42 § anmälts till Kungl. Kammar-

kollegium. Kungl. Kollegiet har dels låtit sig representeras

vid sammanträdet den 8 februari 1938, varvid dess ombud anslöt

sig för Kollegiets del till den av Väg- och Vattenbyggnadsty-

relsen den 17 april 1937 avgivna skrivelser (Bil. 54), dels ä-

ven avgivit egen skrivelse, vilken bilagts protokollet (Bil.

111 och 112)

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning hava under-

sökningar verkstälts huruvida företaget skall uppdelas i en

eller fler avdelningar. Avdikningsområdet har betraktats

som en samfällighet. Av bil. 126¹ framgår på vad sätt ägo-

figurerna uppdelats i olika grupper ävensom de olika grupper-

nas förbättringsvärde. Bil. 126² utvisar dels vissa grupper

såväl särskilda torrlägningskostnad som särskilda rel. kost-

nad, dels vissa grupp^{-ers} såväl egen torrlägningskostnad som sär-

egen rel. kostnad. Dessutom framgår på vad sätt de olika

grupperna sammanförts. Av denna utredning framgår, att före-

taget skall uppdelas i 3 avdelningar omfattande.

Avdelning I mark inom grupp I

" II " " VII

" III " " II-VI, VIII-X

I överensstämmelse härmed har kostnadsfördelningslängd

Bil. 126³) upprättats. I densamma har angivits huruvida delägare

är sökande till företaget eller ej. All deltagningsskyldighet

är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes genom före-

taget uppkommande jordförbättring. Delägare som ej sökt företa-

get eller förenat sig med sökandena om företaget är ej skyldig att

vidkännas större bidrag till kostnaden för detsamma än som svarar

mot värdet å den båtnad hans mark därigenom beredes. Då någon

framställning att få erlägga bidrag till kostnaden för företa-

gets utförande på visst antal år ej anförts har någon sådan

fördelning ej heller verkstälts.

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena

och förfalla till betalning omedelbart. För dessa kostnaders

slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för för-

delning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneför-

rättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för

kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt

av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola nog

bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten

eller berg, varå fixpunkt utsatts, sprängas, får detta ej ske

förrän ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Bort-

tages eller fördärvas desamma uppsåtligen är åtgärden belagd

med straff enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 § vattenlagen.

Företagets tillåtlighet.

Någon risk för vattenståndets sänkning vid

slussen under + 2.10 föreligger ej.

Under 3 månader beräknas avdunstningen motsvara sammanlagt 30 cm. höjd i sjön. Garnsvikens sjöyta är 2.3 km.² Avdunstningen skulle sålunda motsvara en vattenvolym av 0.69 milj. m³ vilket motsvarar en tappning av 0.088 m³/sek. under 3 månader.

Då nederbördsområdet är 400 km.² motsvarar detta en avrinning av 0.22 liter pr. sek. och km.² Den exceptionella lågvattenvattenmängden kan under 3 månader icke räknas lägre än till 1 liter pr. sek. och km.²

Enligt vad redan framhållits medför den nu föreslagna sänkningen ingen skada å nedanför liggande vattenverk. Båtnaden med avdrag av kostnaden för företagets utförande utgör 50.148,30 kronor. Skada å fisket uppgår till 1.944.- kronor. Hinder för företaget på grund av bestämmelserna i vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§ anses sålunda icke föreligga.

Företagets förhållande till järnväg.

Företagets utförande medför fördjupning av avlopp utefter banvall tillhörande Stockholm-Roslagens järnvägar. Med

anledning härav har planen insänts till Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen för erhållande av yttrande rörande den upprättade planen. Efter besök på platsen med vederbörande baningenjör och efter en del skriftväxling med Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen har av densamma godkännande yttrande antecknats å hithörande ritning.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemeningen skäligt medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall, om någon av intressenterna vill fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget såväl med hänsyn till plan- som profilritningen och får börjas efter den 1 augusti 1938 och skall vara fullbordat senast före den 1 november 1944. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordan-

de på högst tio år.

Vid arbetets utförande äger företaget att,

på grund av medgivande från Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen (Bil. 118^{1,2}) och ⁶119 iakttagande av vad i protokol-

let §:37 anförts, den 1 oktober sänka vattenytan i Garnsviken till lägst + 0.50 varefter återfyllning skall ske vid inträdande vårflod, dock tidigast den 1 mars.

Då ingen delägare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse och har synemännen jämlikt vattenlagen 10 kap. 72 § utsett en deltagare (protokollet §:32) att i föreskriven ordning utfärda kallelse till styrelseval.

Val av styrelse skall anmälas till Länsstyrelsen.

Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan därom till Länsstyrelsen. Jämlikt vattenlagen 3 kap. 21 § är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Läns-

styrelsen må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall, med nedan angivna undantag, såväl vid deras första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya avloppets kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga ställen, dock minst på var femtiende meter, genomskäras för att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Å fastigheterna Brottbys 2² och 2⁴ skola några jordmassor ej uppläggas. Jordvallarna få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Avsättning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande Statens Lantbruksingeniör eller annan av vederbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola årligen rensas

från anhopade slam och växtbildningar och skall detta arbete

vara fullbordat senast den 1 oktober. Kostnaderna skola förde-

las efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för

avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att

bottenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företagets styrelse

vidtaga utan övriga intressenters hörande.

De nyuppförda broarnas underhåll skall bekostas

av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen

eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar

vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller tålas och

skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtag-

liga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages

att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella

nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan, varav följer,

att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars

mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall

sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning

skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm.

För talans bevarande skall saksägare inom sextio dagar räknat

från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vatten-

domstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa full-

ständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill

Utlåtandets underställning.

Då föreliggande fall avser sjösänkning skall
utlåtandet jämlikt vattenlagen 7 kap. 45 § underställas vatten-
domstolens prövning.

Frösunda den 5 maj 1938

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

F. A. Carlsson

Helmer Carlsson

Biträdande gode män.

K. H. Håård.

Rätt avskrivet betyga:

S. Hahn

P. Andersson

De här föreslagna avloppen skola årligen rensas

ån anhopade slam och växtbildningar och skall detta arbete
vara fullbordat senast den 1 oktober. Kostnaderna skola förde-
as efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för
avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att
ottenlinien erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företags styrelse

idtaga utan övriga intressenters hörande.

De nyuppförda broarnas underhåll skall bekostas

av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen

eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar

vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller tålas och

skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtag-

liga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages

att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella

nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan, varav följer,

att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars

mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall

sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning
skall göra detta vid Österbygds vattendomstol adr. Stockholm.
För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat
från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vatten-
domstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa full-
ständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då föreliggande fall avser sjösänkning skall
utlåtandet jämlikt vattenlagen 7 kap. 45 § underställas vatten-
domstolens prövning.

Frösunda den 5 maj 1938

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

F. A. Carlsson

Helmer Carlsson

Biträdande gode män.

K. H. Håård.

Rätt avskrivet betyga:

S. Halm

R. Andersson